

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT**

Mgr. Ibolya Pappová

Bocian biely

2014

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	Mgr. Ibolya Pappová
Kontakt na autora UZ:	ZŠ s MŠ s VJM Tomášikovo, Hlavná 4-5, 92504
Názov:	Bocian biely
Rok vytvorenia:	2014
Oponentský posudok vypracoval:	Mgr. Anita Horváth
ISBN 978-80-565-0934-0	

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah

Pracovní list	4
Zdroje	15

A **fehér gólya** a gólyafélék családjába tartozó nagy és ismert madár. Felépítése szerint gázlómadár. A köznyelvben ő a közismert gólya. Népi elnevezése a gilice. Társas madár. Magassága kb. 120 centiméter, szárnyfeszávolsága kb. 160 centiméter, testtömege 2 - 4,5 kilogramm.

Elterjedt, de fogyatkozó faj. Tollazata nagyrészt fehér, de szárnyában vannak fekete tollak is. Lába hosszú, csőre hosszú, hegyes és piros. Sokféle fajt fogyaszt; zsákmányol rovarokat, halakat, kétélűeket (béka), hüllőket (kígyó), kisebb emlősöket és madarakat. A pár együtt építi a fészket gallyakból, amit évekig használ. A tojó rendszerint négy tojást rak, és a fiókák 33–34 nap múlva kelnek ki. A szülők felváltva kotlanak, és mindketten etetik a fiókákat. Nem veszélyeztetett. Vannak természetes ragadozói, és élősködők gazdája is lehet. Tollazatában rágótetvek telepedhetnek meg, és a fészkekben atkák rejtőzhetnek.

Szinte egész Európában, Észak-Afrikában és Ázsiában elterjedt. Költöző madár.

1. ábra – fehér gólya

2. ábra – repülő fehér gólya

A fehér gólya **táplálkozáshoz** leginkább nyílt füves területeket, mezőket, sekély vizeket keres fel. A magas fűvet és az erdőt kerüli.

Nagyobb számban nyílt füves területeken **szaporodik**. Leginkább az erdőszéleket kedveli, azok közül is azokat, amelyek az év legalább egy részében el vannak árasztva.

A gólyák nem énekelnek, mivel nincsenek hangszálaik. Ehelyett csőrükkel **kelepelnek**. A hangot a csőr gyakori nyitásával és zárásával képezik, amikor is a hang a csőr nyitásakor jön

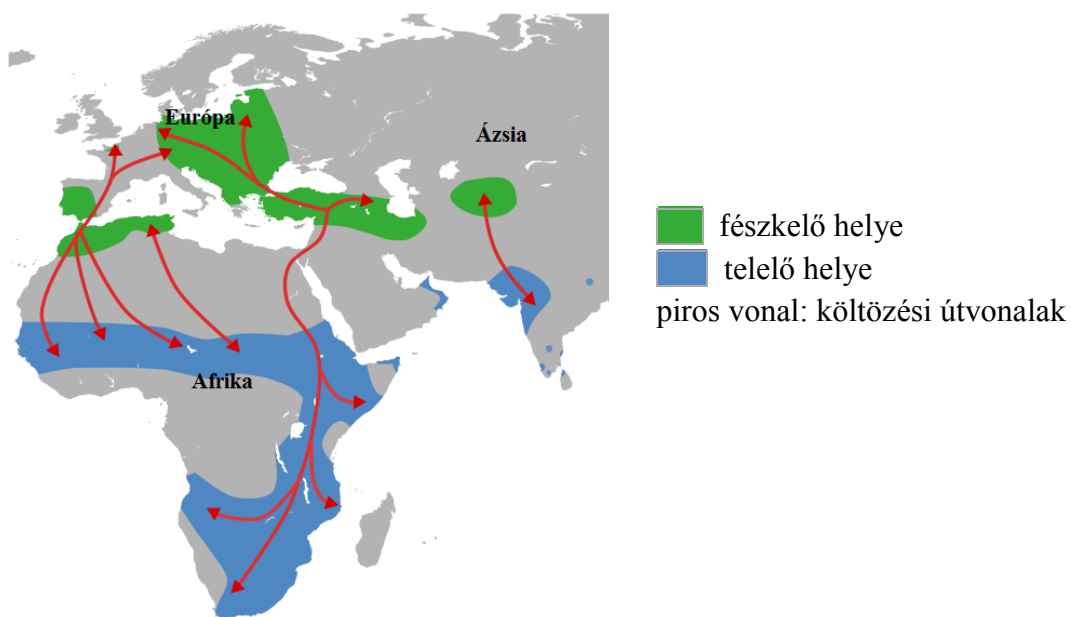
létre. A kelepelést a torokzacskó erősíti fel. Egyidejűleg meghajlítják a nyakukat, egészen addig, amíg fejük a hátukhoz nem ér.

3. ábra – kelepelő fehér gólyák

4. ábra – fiókáit etető fehér gólya

5. ábra – a fehér gólya vonulása

1. Feladat: Válaszold meg az alábbi kérdéseket a mellékelt szöveg segítségével!

- A fehér gólya milyen családba tartozik?

.....

- Felépítése szerint milyen madár?

.....

• Mi a fehér gólya népi elnevezése?

.....

• Társas vagy magányos madár a fehér gólya?

.....

• Mekkora a fehér gólya magassága?

.....

• Mekkora a fehér gólya szárnyfesztávolsága?

.....

• Mekkora a fehér gólya testtömege?

.....

• Milyen a fehér gólya tollazata?

.....

• Milyen a fehér gólya lába és csőre?

.....

• Mit fogyaszt a fehér gólya?

.....

• Milyen a fehér gólya fészkelése?

.....

.....

• Mi telepedhet meg a fehér gólya tollazatában?

.....

• Milyen kontinenseken terjedt el a fehér gólya?

.....

• Költöző vagy állandó madár a fehér gólya?

.....

• Milyen területeket keres fel táplálkozás céljából a fehér gólya?

.....

• Milyen területeken szaporodik a fehér gólya?

.....

• Hogyan és miért kelepel a fehér gólya?

.....

.....

.....

2. Feladat: Válaszd ki, hogy az alábbi képek közül melyik a kakukktojás! Tegyél egy X-et a megfejtés alá! Választásodat indokold meg, írd be az adott keretbe!

6. ábra

7. ábra

8. ábra

9. ábra

3. Feladat: Helyettesítsd be a hiányzó szavakat az alábbi szövegbe a mellékelt szöveg segítségével (*madár, kilogramm, gázlómadár, közismert, emlősöket, gilice, piros, szárnyfesztávolsága, fehér, költöző, fekete, halakat, kotlanak, rágótetvek, fehér gólya, atkák*)!

A a gólyafélék családjába tartozó nagy és ismert Felépítése szerint A köznyelvben ő a gólya. Népi elnevezése a Társas madár. Magassága kb. 120 cm, kb. 160 centiméter, testtömege 2 - 4,5

Elterjedt, de fogyatkozó faj. Tollazata nagyrészt , de szárnyában vannak tollak is. Lába hosszú, csőre , hegyes és Sokféle fajt fogyaszt; zsákmányol rovarokat, , kételtűeket, hüllőket, kisebb és madarakat. A pár együtt építi a fészket gallyakból, amit évekig használ. A tojó rendszerint négy tojást rak, és a fiókák 33–34 nap múlva kelnek ki. A szülők felváltva , és mindketten etetik a fiókákat. Nem veszélyeztetett. Vannak természetes ragadozói, és élősködők gazdája is lehet. Tollazatában telepedhetnek meg, és a fészekben rejtőzhetnek.

Szinte egész Európában, Észak-Afrikában és Ázsiában elterjedt. madár.

4. Feladat: Húzd alá a helyes választ az alábbi állításokra!

- A fehér gólya a gólyafélék családjába tartozó nagy és ismert madár. Igaz/Hamis
- A fehér gólya felépítése szerint úszómadár. Igaz/Hamis
- A fehér gólya népi elnevezése a gilice. Igaz/Hamis
- A fehér gólya magassága kb. 220 cm. Igaz/Hamis
- A fehér gólya testtömege 2 - 4,5 kilogramm. Igaz/Hamis
- A fehér gólya tollazata nagyrészt fekete. Igaz/Hamis
- A fehér gólya lába hosszú, csőre hosszú, hegyes és piros. Igaz/Hamis
- A fehér gólya pár együtt építi a fészket gallyakból. Igaz/Hamis
- A fehér gólya a fészket csak egyszeri alkalommal használja. Igaz/Hamis
- A tojó rendszerint négy tojást rak. Igaz/Hamis
- A fehér gólya szülők felváltva kotlanak, de csak a hím eteti a fiókákat. Igaz/Hamis
- A fehér gólya tollazatában rágótetvek telepedhetnek meg. Igaz/Hamis

- A fehér gólya költöző madár. Igaz/Hamis
- A fehér gólya táplálkozáshoz leginkább nyílt füves területeket, mezőket, sekély vizeket keres fel. Igaz/Hamis
- A fehér gólya nagyobb számban erdős területeken szaporodik. Igaz/Hamis
- A fehér gólyának vannak hangszálai. Igaz/Hamis
- A kelepelő hang a csőr nyitásakor jön létre. Igaz/Hamis
- A kelepelést a torokzacskó erősíti fel. Igaz/Hamis

5. Feladat: Az alábbi képek segítségével határozd meg, hogy milyen fajokat fogyaszthat a fehér gólya! A válaszodat írd be az üres keretbe!

10. ábra

11. ábra

12. ábra

6. Feladat: Helyettesítsd be a hiányzó szavakat az alábbi szövegbe a mellékelt szöveg segítségével (*hangszállaik, sekély vizeket, szaporodik, énekelnek, kelepelnek, táplálkozáshoz, magas füvet, nyitásakor, torokzacskó, árasztva, nyakukat*)!

A fehér gólya leginkább nyílt füves területeket, mezőket, keres fel. A és az erdőt kerüli.

Nagyobb számban nyílt füves területeken..... . Leginkább az erdőszéleket kedveli, azok közül is azokat, amelyek az év legalább egy részében elvannak..... .

A gólyák nem , mivel nincsenek Ehelyett csőrükkel A hangot a csőr gyakori nyításával és zárásával képezik, amikor is a hang a csőr jön létre. A kelepelést a erősíti fel. Egyidejűleg meghajlítják a , egészen addig, amíg fejük a hátukhoz nem ér.

7. Feladat: Rakj ki az alábbi betűkből egy értelmes szavat! A megoldást írd be a keretbe!

S

E

L

E

E

É

E

P

L

K

8. Feladat: Színezd ki az alábbi térképen a fehér gólya fészkelő és telelő helyeit! Jelöld be a költözési útvonalakat! A fészkelő helyeket színezd zöldre, a telelő helyeket pedig kékre! A költözési útvonalakat pirossal jelöld! Segítségére az 5. ábra szolgálhat.

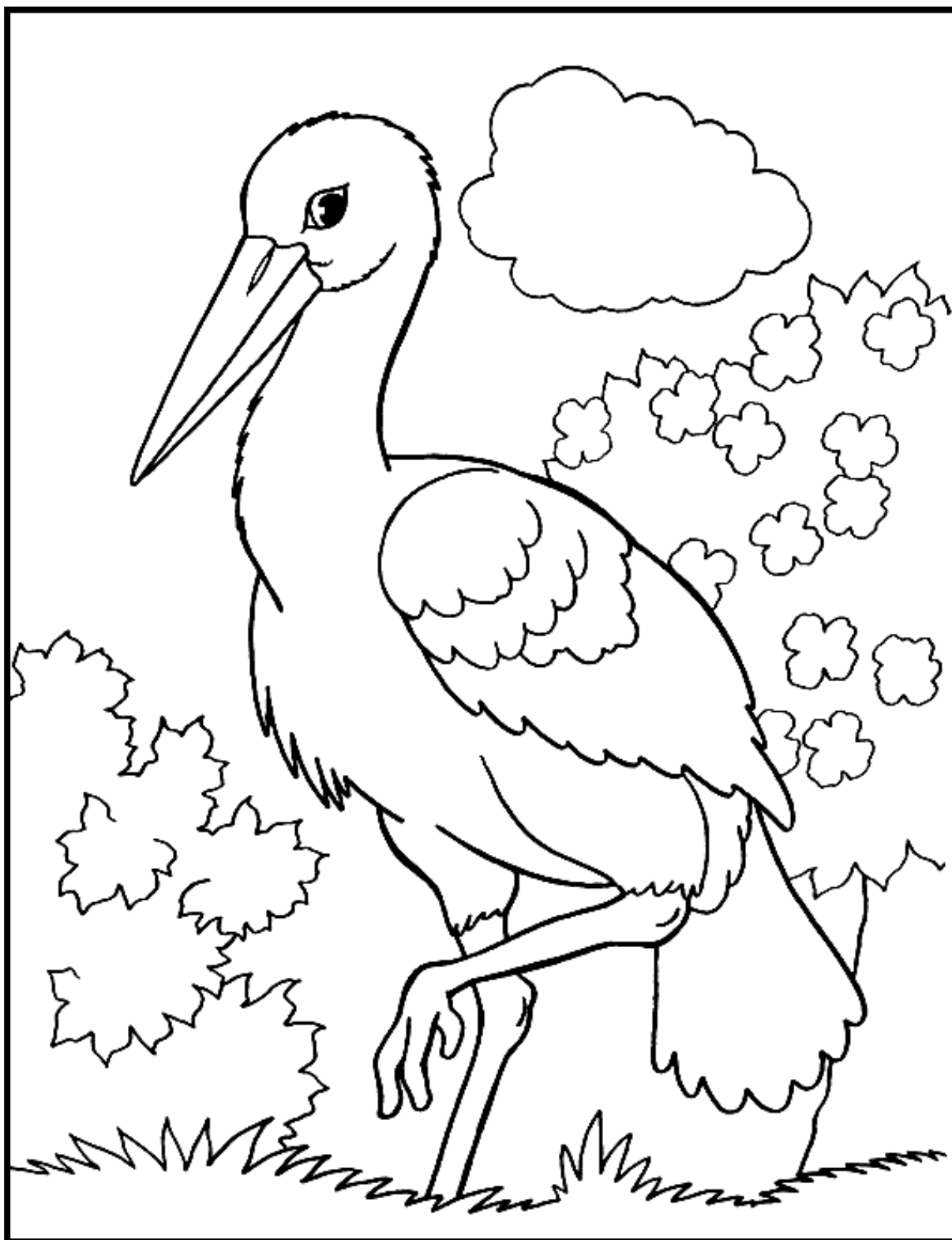
13. ábra

9. Feladat: Írd be az üres keretbe, hogy mit csinálnak az ábrán a fehér gólyák!

14. ábra

10. Feladat: Színezd ki az alábbi kifestőt! Segítségedre az 1. ábra szolgál.

15. ábra

11. Feladat: Írj az alábbi keretbe egy mondókát, vagy verset, amely a fehér gólyáról szól! Ha nem tudsz, akkor költs saját magad!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. Feladat: Írd le az üres keretbe, hogy az alábbi ábra milyen népi hiedelmet ábrázol!

16. ábra

13. Feladat: Kösd össze a fehér gólya egyes tulajdonságait a hozzájuk tartozó számértékekkel!

magasság

kb. 2 – 4,5 kg

testtömeg

kb. 160 cm

szárnyfesztávolság

kb. 120 cm

költési idő

33 - 34 nap

Zdroje:

http://hu.wikipedia.org/wiki/Feh%C3%A9r_g%C3%B3lya

1. ábra: http://allatvilagunk.hu/madarak/feher_golya.html

2. ábra: http://allatvilagunk.hu/madarak/feher_golya.html

3. ábra: http://allatvilagunk.hu/madarak/feher_golya.html

4. ábra: http://allatvilagunk.hu/madarak/feher_golya.html

5. ábra: <http://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:WhiteStorkMap.svg>

6. ábra: <http://www.maszol.ro/index.php/szajtato/16277-az-elso-csapat-feher-golya-megerkezett-magyarorszagrol>

7. ábra: <http://andalucianguides.blogspot.sk/2010/05/further-east-to-lesvos.html>

8. ábra: <http://www.wallpaper-gratis.eu/tier/natur/storch003-hintergrundbild.php>

9. ábra: <http://hu.zoopictures.eu/pic/golya/2289>

10. ábra:

http://www.panoramio.com/photo_explorer#view=photo&position=318&with_photo_id=42431114&order=date_desc&user=5090517

11. ábra: http://ovo-neni.blogspot.sk/2011_02_01_archive.html

12. ábra: http://alfahir.hu/napi_cukisag_tobb_ezer_bekatt_mentettek_meg

13. ábra: <http://pixabay.com/en/world-map-continent-country-117174/>

14. ábra: <http://www.haziallat.hu/madar/gondozas/a-feher-golyak-hamarosan-hazatertek/5021/>

15. ábra:

http://s2.images.www.tvn.hu/2007/07/22/14/45/www.tvn.hu_65286a447827cb00bf27f96bb2348dee.gif?htr=1

16. ábra: <http://helyitipp.hu/kepek/vegyes-kepek/golya.jpg>